

**Kymäläinen Pirkko**

**Lähtettäjä:**  
**Lähetetty:** 13. lokakuuta 2013 15:42  
**Vastaanottaja:** ELY Kirjaamo Uusimaa  
**Kopio:** tapio.lankinen@vihti.fi  
**Aihe:** Vihdin jätevesiputsarien sijoitus ja parannus

Uudenmaan ELY - keskus  
 ELY - centralen i Nyland  
 14-10-2013  
 JUDELY/11/07.04/2013  
 YVA: EEROVA

Versio biologisesta olisi liruttaa omassa Nummelan putsarista vesi esipuhdistuksen (jossa on kemiallisen ja biologisen yhdistelmä) jälkeen vielä suureen laskeutusaltaaseen jossa vesi hitaasti virtaa kasvien juurakoiden välitse ja puhdistuen bakteerien avulla paremmalle tasolle kuin se nyt johdetaan vesistöön. Tämän alan tutkimus edistyy koko ajan ja uskon että kuntien rajalta löytyy riittävän suuri, ehkä 20-30 ha alue. Se ei paljoo maksaisi, max miltsin-pari, arvailen. Maan osto, vähän kaivamista ja maapatoja, mutta kasvit pitää heti istuttaa ja se on suuri duuni. Hoitoa sellainen systeemi ei paljoo kaippaa, luonto auttaa.

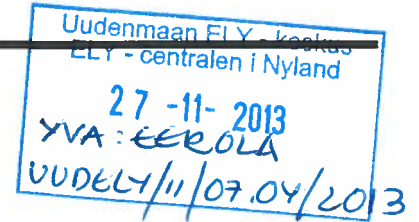
Siihen voisi "uutuutena" liittää Oulussa hyvin tuloksin kokeiltu pajunippu-putsarien ketju, jossa vesi liruun vielä noin 10m matkan pystysuoraan kasatun pajukerppunippujen läpi. Siinä on erilainen bakteerikanta, koska vesi ja ilma sekoittuu tehokkaasti. Ja ne pajuniput voidaan tarpeen mukaan vaihtaa jos teho vaatii. Niitä voisi olla peräkkäin useita.

--  
Terveisin

katso [www.vihdinekokyla.fi](http://www.vihdinekokyla.fi) sekä blogi [kaamostapakoon.vuodatus.net](http://kaamostapakoon.vuodatus.net)

**Virtanen Katri**

**Lähetetty:** 27. marraskuuta 2013 15:20  
**Vastaanottaja:** ELY Kirjaamo Uusimaa  
**Kopio:**  
**Aihe:** Lausunto Vihdin jätevesien puhdistamovaihtoehdoista  
**Liitteet:** Lausunto Vihdin jätevesi YVAsta.doc



Oheisena lähetän Inkoon-Siuntion Ympäristöyhdistyksen (Ingå-Sjundeå Miljöförening rf.) lausunnon otsikkoasiassa (UUDELY/11/07.04/2013).

Ympäristöyhdistys ei ole saanut nimenomaista lausuntopyyntöä asiassa. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on muun ohella ympäristön- ja luonnonsuojelun edistäminen ja kyseessä olevan toiminnan (jätevesipäästöt) vaikutukset ilmenevät yhdistyksen toiminta-alueella. Tästä syystä sillä tulee olla lupamenettelyn eri vaiheissa tilaisuus ottaa kantaa ratkaisun valmistelussa eri tahojen kuulemista edellyttäviin osakysymyksiin, kuten YVA-asioihin.

Pyydän että ELY-keskus varaisi, esillä olevan asian edetessä, yhdistykselle tilaisuuden tulla kuulluksi ilmoittamalla sen toimialaan liittyvistä YVA-asian käsittelyvaiheista, mikäli niillä on tai voi olla merkitystä Siuntionjoen vesistön luonnon ja ympäristön olojen kannalta. Menettelyteknisesti riittäisi Inkoon-Siuntion Ympäristöyhdistyksen pitäminen ELY-keskuksen sähköpostijakelun piirissä.

Yhteyttä voidaan pitää esillä olevassa asiassa allekirjoittaneeseen (Siuntionjoen vesistön hoitoa ja suojelua seuraavana yhteyshenkilönä) tästä viestistä ilmenevällä sähköpostiosoitteella taikka yhdistyksen puheenjohtajaan Yrjö Kokkoseen

Parhain terveisin

## **Uudenmaan elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskukselle**

**Viite:** UUDELY/11/07.04/2013

**Asia:** Inkoon – Siuntion Ympäristöyhdistyksen (jäljempänä ”ISY tai ”ympäristöyhdistys”) lausunto Vihdin veden jätevesihuollon vaihtoehdot - hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

### **Johdanto**

Siuntionjoen vesistön ja siihen rajautuvien maa-alueiden kannalta esillä oleva puhdistamohanke vaikuttaa koko vesistöön. Hanke on siksi vaikutuksiltaan mahdollisimman laajaa alueellista tarkastelua vaativa, vaikka välittömät veden laadun ja ekologisen tilan muutokset ovatkin voimakkaimmillaan Risubackajoki-nimisessä sivujoessa ja sen myötä Karhujärvässä.

Nyt kyseessä olevan lausuntopyyntöön rajaaminen nimettyihin vaihtoehtoihin on sinänsä asiallinen ja helpottaa teknisesti lausunnonantajien valintoja. Vaihtoehtoasetelman esittelytapaa vastaan ISY:llä ei ole huomauttamista. Nollatilanteestahan ei puhdistamohankkeissa enää ole mahdollista lähteä, koska kyse on pitkän nelisenkymmentä vuotta jatkuneesta lupajatkumosta, jonka aikana jätevesien laskemisella Risubackajokeen ja sen kautta Karhujärveen on vesistöekologisesti pilattu lähes kaikki mikä pilattavissa on. Myös vesistön perinteisten ja ekologisesti hyväksyttävien käyttömuotojen, kuten kalastuksen ja virkistyskäytön edellytykset ovat päästöjen myötä kärsineet huomattavia haittoja ja vahinkoja.

### **Jätevesikuormitus ja vesistön tilan kehitys**

Vesistön pilaantumiskehitys olisi ollut helposti ennakoitavissa ensimmäisestä Nummelan puhdistamon päästöjä koskevasta 1960/70 lukujen vaihteeseen ajoittuvasta luvanhakuvaiheesta alkaen. Jätevesipäästöjä ja niitä varten myönnettyjä lupia vastaan ekologisesti (ja oikeudellisestikin) puhuvaa näyttöä vesistön tilan heikkenemisestä on vuosien mittaan kertynyt runsaasti. Pitkäaikainen vesistön tilan seuranta todistaa luotettavasti rehevöitymisvauhdin kasvun kiihtymisen nykyisen puhdistamon toiminta-aikana. Kyse ei ole ongelmasta, joka olisi syntynyt ”muutenkin” eli ilman Nummelan jätevesien laskemista vesistöön, vaan vesien pilaantumiskiellon vastaisesta ja siksi luvanvaraisesta vesistön kuormittamisesta.

Ensimmäisessä lupavaiheessa jätevesien laskuväyläksi otettiin Karhujärveen laskeva Risubackajoki. Karhujärvi, joka on pinta-alaltaan kolmanneksi suurin Siuntionjoen vesistön järvistä, on matalahko, mutta oli ennen päästöjen aloittamista sekä kalastuksen että virkistyskäytön kannalta merkityksellinen vesialue. Risubackajoen käyttäminen jätevesien johtamiseen puhdistamolta ja Karhujärven käyttäminen eräänlaisena laskeutusaltana on ollut voimassa periaatteessa muuttumattomana runsaat 40 vuotta.

Jo ensimmäisellä lupakaudella jätevesipäästöistä aiheutui luonnottoman nopea ja osin kiihtyvä rehevöitymiskehitys, josta seurasi Karhujärven matalampien alueiden umpeenkasvua, levämassan lisääntymistä ja myöhemmin rehevöitymistä lisäävien aineiden laskeutumista pohjasedimenttiin. Mitä ilmeisimmin ainakin osa haitoista on kehittynyt ja kehittyy kumulatiivisesti. Järvi on

pilaantunut ekologisesti ja muuttunut mm. kalalajistoltaan yksipuolistuneeksi särjensukuisten roskakalojen kasvualtaaksi. Samalla se on menettänyt suuren osan virkistyskäyttöarvostaan.

### **Arviointiperusteista**

Kun asiaa ollaan käsittelemässä **ympäristövaikutusten arviointia** koskevassa kontekstissa, ISY edellyttää, että arvioinnin lähtökohdaksi otetaan kyseessä olevan jätevesien laskun **kaikki tiedossa olevat, jo tapahtuneet ympäristövaikutukset**. Tämän seikan painottaminen on tarpeen, jo siitä syystä, että lupaharkinnan vaatimassa intressivertailussa vesistöä pilaavan ja pilaantumisesta kärsivän osapuolen edut ovat toistuvasti päätyneet jyrkkään ristiriitaan keskenään.

Pelkästään tulevien päästömäärien laskennallisten arvojen avulla tapahtuva kalkylointi olisi nykytilanteessa tarkastelunäkökulmana puutteellinen; onhan vesistön tilan todellinen kehitys varsin hyvin selvillä. Tunnettujen tosiasioiden ainakin osittainen huomiotta jääminen on noin 40 vuoden aikajanan kattavassa Nummelan jätevesiä koskevassa ”lupahistoriassa” vääristänyt intressivertailua siten, että kuormituksen aiheuttajien etu on yksipuolisesti, taloudellis-teknisiin perustein kääntänyt harkinnan lopputuloksen luonnonarvojen ja vesistön kestävien käyttömuotojen vahingoksi.

### **Vesistön tilaan vaikuttaminen**

Siuntion kunnan ja ympäristöjärjestöjen (ISY ja Karhujärven suojeluyhdistys ry) lupiin kohdistamassa vastustuksessa painotus on ollut oikeutetusti kestävässä kehityksessä eli sekä ekologisesti hallitun kehityksen että vesistöalueen asukkaiden ja vesistössä liikkuvien edut huomioon ottava. Tämä perustelutapa on saanut tukea viime vuosien lainkäyttöratkaisuissa. Vaasan hallinto-oikeuden päätös 24.6.2009 ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös 11.5.2010 sisältävät selvän viestin siitä, että jätevesien käsittely ja päästäminen Siuntionjoen vesistöön on nyky muodossaan tullut tiensä päähän. Vaasan hallinto-oikeuden päätös edellyttäisi haitallisten aineiden lisääntymisen pysähtymistä vesistössä ja KHO:n ratkaisun perusteluissa mennään vielä pitemmälle **kiirehtimällä luvanhaltijaa johtamaan puhdistetut jätevedet muualle kuin Siuntionjoen vesistöön**.

YVA:n valmistelijat ja valvontaviranomaiset ovat seurannan ja sen dokumentoinnin pitkäaikaisuuden pohjalta varmasti hyvin selvillä siitä, että pelkät lupaehtojen tiukennukset eivät enää voi kääntää veden laadun kehittymistä parempaan suuntaan. Tästä syystä em. oikeudellisten ratkaisujen perustelujen sivuuttamiseen tuskin on löydettävissä laillista kiertotietä edes jätevesien puhdistustason kohentamisella.

Mahdollinen vahinkojen korvaaminen ei sinänsä ole omiaan vaikuttamaan mitään vesistön ekologiseen tilaa. Myöskään muilla jälkikäteisillä vaikuttamiskeinoilla - ”biomanipulaatiolla”, kuten kasvillisuuden poistolla, roskakalojen poistokalastuksella, kalaistutuksilla ja keinotekoisella hapettamisella ei yleensä saavuteta pysyviä positiivisia muutoksia pilaantuneessa luonnonkohteessa vallitsevaan tilaan.

Päästöistä johtuva rasitus aiheutti jo ensimmäisellä lupakaudella - aikanaankin yksipuolisesti harkittujen lupaehtojen myötä - veden laadun radikaalin ja nopean huononemisen. Pilaantumiskehitys on sen jälkeenkin pysynyt kohtuuttomalla tasolla. Lupien uudistamisen yhteydessä tehdyt lupaehtojen tiukennukset ja jälkikäteen täytettävät velvoitteet ovat jääneet veden laadun kohentamisen kannalta näennäisiksi. Todellisuudessa mitään paranemista ei ole voinutkaan tapahtua, koska jätevesiä tuottavan asutuksen kasvu ja alueen elinkeinotoiminnan lisääntyminen ovat käytännössä ”syöneet” ehtojen tiukennuksilla tavoitellut parannukset.

Nykyisin tuskin kenelläkään on enää sitä virhekäsitystä, että Risubackajoen ja Karhujärven vesialueiden tila voisi parantua entisiä lupaehtoja muuttamalla. Puhdistamistason nostamisella on tekniset ja taloudelliset rajansa, jotka käytännössä on jo saavutettu.

**Ainoana oikeana vesistöön vaikuttamisen suuntana ja tavoitteena on pidettävä rehevöittävien aineiden kulkeutumisen estämistä kokonaan. Käytännössä kyseeseen tulee vain päästöjen lopettaminen.** Muulla tavoin eivät vesialueelle koituneet ekologiset, kalataloudelliset sekä virkistys- ja muuhun käyttöön liittyvät vahingot eivät voi enää edes osittain korjaantua.

### **Siuntionjoen vesistön erityisasema**

Päästöongelmaan kohdistuvat relevantit harkintanäkökohdat ovat ensimmäisen lupakauden jälkeen muuttuneet ainoastaan veden laadun parantamista, jopa sen ”ennallistamista” puoltavaan suuntaan. Varsinaisen vesiekologisen pessimistisen kehitysarvioinnin ohella suuri painoarvo, tulevia ratkaisuja tehtäessä, on myös Siuntionjoen vesistön suojelustatuksen muuttumisella, kun **Karhujärven alapuolinen vesistöjakso Sångarsforsilta Suomenlahteen eräine sivupuroineen ja ranta-alueineen sisällytettiin Natura-2000 ohjelmaan.** Joen luonnonarvot olisivat jo aikaisemmin vaatineet tiukempaa puuttumista jätevesipäästöihin.

Laintulkinnallisesti on pantava merkille, että oikeuskäytännössä Naturan-2000:n määräysten on katsottu vaikuttavan vähintään harkintatekijänä myös Natura-alueiden ulkopuolella toimivista hankkeista koituviin vaikutuksiin Natura-kohteissa. Myös hankkeita varten tehtäviä selvitysten tasoa koskevat vaatimukset ovat kiristyneet. Kun kyse on virtaavasta vedestä, Nummelan jätevesipäästöjen vaikutusta olisikin arvioitava laajasti, koko Siuntionjoen vesistöalueen kattavasti.

### **Inkoon-Siuntion Ympäristöyhdistyksen kannanotto**

Tarjolla olevista vaihtoehdoista ISY pitää parhaana jätevesien johtamista Blominmäen vuonna 2021 valmistuvaan puhdistamoon (vaihtoehto 1). Lupaehtoja on sitä ennen mainitun puhdistamon valmistumista viipymättä tarkistettava edellä viitattujen Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden linjausten mukaisesti. Vesistön tilan kehitystä on ehdotetun puhdistamoratkaisun toteutumiseen saakka seurattava, nykyisen puhdistuksen tehoa parannettava ja valvontaa tehostettava sillä vähimmäistavoitteella, että vesistön tila ei nykyisestään heikkene. ISY katsoo, että vesistön kuormituksen laillista tasoa ei voida saavuttaa ratkaisuin, jotka perustuisivat jätevesien johtamiseen jatkossakin Siuntionjoen vesistöön. Väliaikaisia, ennen vuotta 2021 tarvittavia ratkaisuja kiirehtii se, että nykyinenkin kuormituksen taso on, puhdistusteknisten menetelmien rajoitukset, väestön kasvu kuormittavalla alueella ja tiukentuneet vesien suojelua koskevat sitovat määräykset huomioon ottaen, oikeudellisesti kyseenalainen.

Siuntiossa 26.11.2013

Inkoon-Siuntion Ympäristöyhdistys ry